

Sygn. akt II CSK 449/13

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

SSA Katarzyna Polańska-Farion

w sprawie z wniosku Akademickiego Związku Sportowego K.

z siedzibą w K.

przy uczestnictwie Gminy Miasto K.

o zasiedzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 7 maja 2014 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 28 lutego 2013 r.,

oddala skargę kasacyjną; zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania kwotę 1 800 zł (jeden tysiąc osiemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 28 lutego 2013 r. oddalił apelację wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 8 października 2012 r., oddalającego wniosek Akademickiego Związku Sportowego K. o stwierdzenie, że wnioskodawca nabył w drodze zasiedzenia własność kawałka gruntu o pow. około 600 m², pochodzącego z działki nr 22/2 stanowiącej grunty Gminy Miasta K. U podłoża tego rozstrzygnięcia legło stanowisko, że K. Przedsiębiorstwo Budowlane, potem Kombinat Budowlany w K., poprzednicy prawni wnioskodawcy, nie byli samoistnymi posiadaczami owego gruntu, jak tego wymaga art. 172 k.c., zatem ich okresu posiadania nie można doliczyć przy obliczaniu terminu zasiedzenia. Ponadto, że ten grunt wnioskodawca objął w posiadanie w złej wierze.

Skarga kasacyjna wnioskodawcy od postanowienia Sądu Okręgowego - oparta na obu podstawach z art. 398³ k.p.c. - zawiera zarzut naruszenia art. 230, 234, 230 k.p.c., art. 7 k.c., 172 § 1 k.c. w zw. z art. 176 § 1 k.c., art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321) w zw. z art. 172 § 2 k.c., i zmierza do uchylenia tego postanowienia oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istota zarzutów skargi kasacyjnej sprowadza się do kwestionowania przytoczonego stanowiska Sądu Okręgowego.

Odnosząc się do tych zarzutów trzeba zauważyć, że objęty wnioskiem kawałek gruntu o pow. około 600 m², pochodzący z działki nr 22/2, jak i ta działka był przedmiotem własności państwowej. Z tego względu aż do nadejścia dnia 1 października 1990 r., w którym przestał obowiązywać art. 177 k.c., niemożliwe było nabycie przez zasiedzenie jego własności (art. 177 w zw. z art. 172 k.c.).

W czasie poprzedzającym wejście w życie kodeksu cywilnego, tj. przed 1 stycznia 1965 r., podobne konsekwencje w odniesieniu do tej nieruchomości wynikały z art. 7 ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach

i osiedlach (Dz. U. Nr 32, poz. 159). Co do omawianych ograniczeń zasiedzenia por. w szczególności: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2002 r., III CZP 72/01 (OSNC 2002, nr 9, poz. 107), oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 marca 2002 r., II CKN 160/00 (nie publ.), i z dnia 10 kwietnia 2008 r., IV CSK 21/08 (nie publ.).

Jak wiadomo, przez cały okres, w którym sporna nieruchomość była własnością państwową, K. Przedsiębiorstwo Budowlane, potem Kombinat Budowlany w K. mieli status przedsiębiorstwa państwowego. Przedsiębiorstwa państwowe były wprowadzane w tym czasie zawsze osobami prawnymi (art. 2 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych, jedn. tekst: Dz. U. z 1960 r. nr 18, poz. 111, oraz art. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych, obecnie jedn. tekst: Dz. U. z 2002 r. nr 112, poz. 981 ze zm.), jednak obowiązujący do 31 stycznia 1989 r. art. 128 k.c. w pierwotnym brzmieniu wyrażał zasadę jednolitego funduszu własności państwowej, w myśl której, zgodnie z poglądem dominującym w praktyce, państwowe osoby prawne nie miały żadnych praw podmiotowych do zarządzanego przez nie mienia, które mogłyby przeciwstawiać państwu (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1961 r., I CO 20/61, OSN 1962, nr II, poz. 41, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 1984 r., III CZP 28/84, OSNC 1985, nr 1, poz. 11, uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawna - z dnia 18 czerwca 1991 r., III CZP 38/91, OSNC 1991, nr 10-12, poz. 118, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2002, III CZP 62/02, OSNC 2004, nr 1, poz. 7). Tak rozumiana zasada jednolitego funduszu własności państwowej leżała u podstaw art. 4 ust. 1 pkt 1 i art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości w pierwotnym brzmieniu (Dz. U. Nr 22, poz. 99), jak też art. 2 ust. 1 zdanie 1 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464) oraz art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 1991 r., nr 2, poz. 6).

Powyższe oznacza, że K. Przedsiębiorstwo Budowlane, potem Kombinat Budowlany w K., poprzednicy prawni wnioskodawcy, korzystając z nieruchomości

Skarbu Państwa, wykonywali jedynie uprawnienia należące do sfery mienia państwowego. To działanie mieściło się zatem w sferze, którą był objęty również zarząd całą nieruchomością, sprawowany w tym czasie przez Urząd Wojewódzki Wydział Infrastruktury Technicznej. Niepodobna przeto przyjąć, jak chciałby tego skarżący, że działaniu K. Przedsiębiorstwa Budowlanego, potem Kombinatu Budowlanego w K., przedsiębiorstw państwowych w stosunku do objętego wnioskiem gruntu, stanowiącego wówczas własność Skarbu Państwa, towarzyszył zamiar władania tym gruntem dla siebie jak właściciel (*animus domini*), będący niezbędnym elementem posiadania samoistnego prowadzącego do nabycia własności przez zasiedzenie.

Na koniec, bezzasadnie zarzuca skarżący błędne uznanie jego za posiadacza w złej wierze skoro zajęte przez Sąd Okręgowy stanowisko co do treści tego pojęcia jest zgodne z przyjętym przez Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91 (OSNCP 1992, z. 4, poz. 48), mającej moc zasady prawnej. Sąd Najwyższy celem uniknięcia zbędnych powtórzeń odwołuje się do motywów, którymi kierował się Sąd Najwyższy podejmując tę uchwałę (por. też orzecznictwo przytoczone w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2003 r., II CKN 1264/00, nie publ.).

Z tych przyczyn orzeczono, jak w postanowieniu.